

PAPER

FACTS

PAPIER EN DUURZAAMHEID: DE FEITEN

PAPIER·BE

INHOUDSTAFEL

Papier, duurzaam en wendbaar → p 3

Papier en bos: een duurzame relatie → p 5

Papierketen is recyclagekampioen → p 7

Infographic → p 8

Een steeds groenere voetafdruk → p 11

De perfecte match tussen papier
en digitaal → p 13

Over Papier.be → p 14

Deze publicatie is een initiatief van **PAPIER·BE**
dat sinds 1992 alle spelers van de Belgische papierketen vertegenwoordigt.

PAPIER, DUURZAAM EN WENDBAAR

We leven in disruptieve tijden waarin onze wendbaarheid en aanpassingsvermogen bepalend zijn voor onze toekomst en die van het milieu en de planeet. Dat is ook zo voor papier dat zich continu, al bijna 2000 jaar, aanpast aan ingrijpende veranderingen in de samenleving. De belangrijkste drijfveren voor de verandering waarmee papier vandaag geconfronteerd wordt, zijn de noodzaak om **DUURZAAM OM TE GAAN MET ONS MILIEU EN HET KLIMAAT EN HET SNEL VERANDERENDE CONSUMENTENGEDRAG**.

De papierketen is goed geplaatst om de behoeften van de veeleisende consumenten, die bewuste keuzes willen maken, te beantwoorden. **PAPIER IS IMMERS PER DEFINITIE EEN UITERMATE DUURZAAM PRODUCT**, gemaakt van een hernieuwbare grondstof en na gebruik recycleerbaar. Zo werd in 2020 in Europa maar liefst 73% van het papier en karton gerecycleerd. Met zo'n cijfer blinkt de papiersector wereldwijd uit in de circulaire economie en geeft het de andere sectoren het nakijken. Bovendien blijkt papier complementair met de digitalisering van onze maatschappij en ziet papier het gebruik voor allerlei toepassingen zoals verpakkingen en hygiëneproducten sterk groeien.

FEIT

IN 2020 WERD
73%
VAN ALLE PAPIER
EN KARTON IN EUROPA
GERECYCLEERD

Door de samenloop van technologische en demografische veranderingen en de bezorgdheid om onze omgeving en ons klimaat, zal de papierketen verandering moeten blijven omhelzen om haar duurzame relatie met mens en milieu te bestendigen. Ook **HIERVOOR BESCHIKT DE PAPIERKETEN OVER DE NODIGE TROEVEN** die we in deze publicatie uitlichten. We laten hierbij de **FEITEN** voor zich spreken om aan te tonen dat de toekomst van papier uitdagend en veelbelovend is, zowel op het vlak van gebruik, als voor milieu en klimaat.

PAPIER EN BOS: EEN DUURZAME RELATIE

Hout is een **VOLWAARDIG HERNIEUWBARE GRONDSTOF** op voorwaarde dat het afkomstig is van bossen die op een **DUURZAME MANIER** beheerd worden. Duurzaam bosbeheer streeft ernaar de betere bomen tot volwassen exemplaren te doen groeien en hierdoor de absorptie van CO² door fotosynthese te bevorderen. Duurzaam bosbeheer impliceert wel dat bossen op regelmatige tijdstippen uitgedund worden. Dit uitdunningshout, vaak van geringe omvang, vertegenwoordigt ongeveer 50 % van de grondstoffen voor de Europese papierindustrie. In bepaalde tropische gebieden (Amazonië en Indonesië) bestaan plantages van bepaalde houtsoorten, die specifiek voorbestemd zijn voor de papierindustrie: eucalyptus en acacia. Doch de massale ontbossingen in deze regio's kunnen niet toegeschreven worden aan de papierindustrie, maar worden veroorzaakt door de uitbreiding van oppervlaktes voor landbouw (soja, palmolie) en veeteelt.

ELK ONDERDEEL VAN DE BOOM TELT

Het hout dat gewonnen wordt uit bossen levert in de eerste plaats kwalitatief materiaal aan de houtnijverheid, die het verwerkt tot meubels, bouwmaterialen en andere hoogwaardige toepassingen. De zagerijen gebruiken hierbij het grootste deel van de stam van een volwassen boom. De andere delen van de boom gaan niet verloren. Zo zijn de takken en de kroon van de boom bestemd voor de productie van papierpulp of dienen als brandhout. De papierindustrie maakt tenslotte het zaagmachineafval tot kleine stukjes houtchips. Deze chips zijn een belangrijk onderdeel van de houtaanvoer voor de papierindustrie. **DE BASISGRONDSTOFFEN VAN PAPIER EN KARTON ZIJN DUS NATUURLIJK ÉN HERNIEUWBAAR.**

BOSCERTIFICATIE GARANDEERT DUURZAAMHEID

Om een hernieuwbare bron van grondstoffen te blijven, moeten bossen beheerd worden op een duurzame manier. De Belgische papierindustrie zet zich hiervoor al jaren in via samenwerkingen met verschillende certificatie-instellingen. Zij **GARANDEREN** dat het voor de papierproductie gebruikte hout van een **DUURZAAM** beheerd bos komt.

De twee bekendste certificaten zijn **FSC** (Forest Stewardship Council) en **PEFC** (Programme for Endorsement of Forest Certification Schemes). Deze certificaten verzekeren dat de eigenaars de bossen goed onderhouden, regelmatig heraanplanten en de vereiste sociale, economische en ecologische waarden respecteren. Daarnaast moeten alle schakels van het productieproces transparant zijn. Met andere woorden: het hele omvormingsproject van houtvezel tot papier moet **TRACEERBAAR** zijn en telkens voldoen aan de opgelegde eisen om het **DUURZAAMHEIDSLABEL** te verkrijgen. Papier.be ijvert ervoor dat zo veel mogelijk bedrijven in de waardeketen zich laten certificeren om zo te laten zien dat papier een duurzaam materiaal is.

Feiten

- De papierindustrie benut hoofdzakelijk bijproducten van het bos en van de houtzagerijen.
- Op 31 december 2021 waren er wereldwijd 560 miljoen hectare FSC- en PEFC-gecertificeerde bossen.
- Meer dan de helft van de benodigde vezels voor papierproductie is afkomstig van oud papier.
- De papierindustrie is niet verantwoordelijk voor het verdwijnen van de tropische bossen.

PAPIERKETEN IS RECYCLAGEKAMPIOEN

De papierindustrie in Europa is dé **NUMMER 1 OP HET VLAK VAN RECYCLAGE**. Hoewel er momenteel al een hoog recyclagepercentage is van 73%, is er dus nog ruimte voor verbetering.

Voor de productie van papier en karton wordt 50% oud papier gebruikt. Maar men kan niet eindeloos recycleren. De cellulosevezels waarvan papier gemaakt wordt, zijn afkomstig van hout. Elk recyclageproces beschadigt vezels, waardoor ze na verloop van tijd verloren gaan. De papierindustrie hergebruikt deze vezels 2x, 5x of soms meer.

KOPLOPER VAN DE CIRCULAIRE ECONOMIE

De circulaire economie zet, in tegenstelling tot de lineaire economie, het afval van vandaag om in **PRODUCTEN VOOR MORGEN**. De goederen krijgen na consumptie een herbestemming: ze komen terecht in de recyclagecyclus om er volwaardige producten met een **TOEGEVOEGDE WAARDE VAN TE MAKEN VOOR DE MAATSCHAPPIJ EN DE PLENEET**. De circulaire economie steunt op het besef dat de grondstoffen op aarde beperkt zijn en daarom maximaal hergebruikt moeten worden. Door hier collectief naar te streven, kan ieder van ons de planeet leefbaar houden en onze welvaart bestendigen.

Papier is hier een schoolvoorbeeld van, want de **CIRCULAIRE ECONOMIE IS AL EEN REALITEIT IN DE PAPIERWERELD**. De cellulosevezels, waaruit papier hoofdzakelijk bestaat, worden al voor het grootste deel gerecycleerd.

Feiten

- De papierindustrie is een model voor de circulaire economie.
- De papierindustrie scoort met een recyclagepercentage van 73% en wil nog beter doen.
- Oud papier vertegenwoordigt vandaag al meer dan 50% van de grondstoffen voor de Europese papierindustrie.

Om de papierkwaliteit op scherp te houden, is het toevoegen van nieuwe houtvezels in de productiecyclus noodzakelijk. Naargelang het type papier, gebeuren er aanpassingen in de verhoudingen tussen nieuwe en gerecycleerde vezels. Er zijn echter papersoorten die, omwille van hun technische eigenschappen, een grotere hoeveelheid nieuwe vezels nodig hebben. Denk maar aan verpakkingen voor voeding. Een vijfde van het papier en karton kan niet ingezameld worden en is dus niet recycleerbaar. Dat zijn bijvoorbeeld papierproducten zoals boeken, foto's en kranten die mensen thuis bijhouden. Ook toiletpapier en tissues horen niet thuis in het recyclageproces. Er worden dus nieuwe vezels ingezet waar het moet en gerecycleerde vezels waar het kan. Zo worden vezels optimaal hergebruikt in de keten.

Feit

De papierindustrie gebruikt hoofdzakelijk bijproducten van het bos en van de zagerijen en vernietigt het bos niet.

- 1 568 miljoen hectare bossen met FSC- en PEFC-certificaten
- 1 Meer dan 50% van de benodigde vezels is afkomstig van oud papier
- 1 De Papierindustrie is niet verantwoordelijk voor het verdwijnen van de tropische bossen

Cijfers

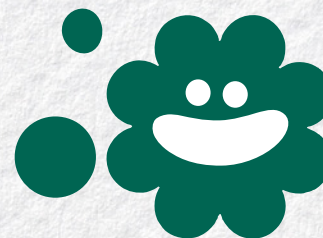

Feit

Hoewel de papierindustrie een model is voor de circulaire economie, kan de sector niet eindeloos recycleren.

- 1 Recyclagepercentage van 73%
- 1 2x, 5x of soms meer hergebruik van vezels
- 1 1,7 miljoen ton oud papier en karton opgehaald in België

Cijfers

Feit

De papierproductie wordt steeds energie-efficiënter en de papierketen is vastberaden om tegen 2050 de koolstofuitstoot tot nul te herleiden.

- 1 56% minder water nodig per geproduceerde ton papier dan 30 jaar geleden
- 1 45% minder CO₂ emissie per geproduceerde ton in 20 jaar tijd

Cijfers

Feit

Papier en digitaal vullen elkaar aan maar laten beiden een ecologische voetafdruk na.

- 1 80% van de Belgen wil kunnen kiezen of administratie digitaal of via papier moet gebeuren
- 1 59% van de Belgen ziet hoe bedrijven misleiden over de ecologische voordelen van digitale communicatie

Cijfers

PAPIERINDUSTRIE EN HERNIEUWBARE ENERGIE

Biomassa levert bijna 55% van de energie die nodig is voor de Europese productie van pulp en papier. Aardgas is verantwoordelijk voor 28% en de aangekochte elektriciteit 11%. Steenkool en stookolie zijn opties die nog amper van toepassing zijn. De papierbedrijven produceren bijna de helft van de energie voor de papierproductie zelf op hun sites.

Met de warmtekrachtkoppeling, de gecombineerde productie van warmte en elektriciteit, hebben ze een **ZEER EFFICIËNTE MANIER OM ENERGIE MET EEN HOOG RENDEMENT TE PRODUCEREN.**

Door meer beroep te doen op hernieuwbare energie en steeds efficiënter om te gaan met energieverbruik, heeft de papiersector op 20 jaar tijd haar CO₂-relatieve emissie per geproduceerde ton gereduceerd met 45%. Daarmee draagt ze bij tot de Europese Green Deal voor een **KLIMAATNEUTRALE EUROPESE UNIE TEGEN 2050** en onderschrijft ze de duurzaamheidsdoelstellingen van de Verenigde Naties.

EEN STEEDS GROENERE VOETAFDruk

De papierketen is vastberaden om de Europese doelstelling, om **TEGEN 2050 DE KOOLSTOFUITSTOOT TOT NUL TE HERLEIDEN**, waar te maken. Daarom investeert de papierketen massaal in innovatieve technologieën, meer hernieuwbare energiebronnen, efficiënter energiegebruik om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en zuiniger gebruik van water.

WATER CONSUMINDEREN

Papier heeft na productie een relatieve vochtigheid van 7%. Dat wil zeggen dat slechts 7% van het

gebruikte water achterblijft in papier. De overige 93% haalt de industrie uit papier door persing en verdamping, en belandt na zuivering terug in het milieu. De papierproducenten doen er alles aan om de hoeveelheid water te verminderen. Tijdens de afgelopen 30 jaar sloeg de sector er alvast in om de hoeveelheid water per geproduceerde ton papier met 56% te verminderen in België.

Feiten

- Voor de productie van een ton papier is nu 56% minder water nodig dan 30 jaar geleden.
- In 20 jaar tijd deed de Europese papierketen haar specifieke CO₂-uitstoot met 45% dalen.
- Bijna 2/3de van de door de Europese papierindustrie gebruikte energie komt uit biomassa.

DE PERFECTE MATCH TUSSEN PAPIER EN DIGITAAL

Papier en digitaal versterken elkaar als communicatiedragers. De plaats, het moment en de inhoud bepalen de keuze voor de ene of de andere. Dankzij hun grote mate van complementariteit zijn geen van beide nog weg te denken uit ons dagelijks leven. Zo ontvangt en leest meer dan de helft van de Belgische consumenten zijn administratieve documenten het liefst op de laptop, en verkiest één op vijf de gedrukte versie. Het **GEBRUIKSGEMAK** van papier is hierbij een veelgehoord argument, want niet alle Belgen beschikken over digitale vaardigheden. Zo kan de helft van de Belgen niet overweg met digitale toepassingen zoals Doccle of Zoomit. Voor het overgrote deel van de consumenten (80%) is het daarom belangrijk om te kunnen kiezen hoe zij hun administratieve documenten ontvangen.

HET FENOMEEN “GREENWASHING”

“Greenwashing” ofwel **ECOLOGISCH BRAINWASHEN** betekent dat een onderneming of organisatie haar communicatie- en marketingactiviteiten stoelt op een overdreven en niet gestaafde argumentatie om haar milieublazen op te poetsen. In de meeste gevallen is de impact van het product of de dienst op het milieu gering of zelfs onbestaande.

Papier is geregeld het slachtoffer van “greenwashing”. Sommige bedrijven proberen op basis van ongegronde ecologische argumenten de consument ervan te overtuigen om van papier naar digitale alternatieven over te schakelen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij elektronische facturen, waarbij vaak het argument van bomen redden gebruikt wordt, terwijl het eigenlijk gaat om het terugdringen van administratieve kosten.

Dit wordt bevestigd door recent onderzoek van Two Sides. Hieruit blijkt dat 59% van de Belgen vindt dat bedrijven die misleidende verklaringen afleggen over de ecologische voordelen van het overschakelen op digitale communicatie, in werkelijkheid alleen maar kosten proberen te besparen.

Feiten

- Papier en digitaal zijn onmisbaar in onze moderne samenleving.
- Papier en digitaal laten een ecologische voetafdruk na en moeten daarom bewust en duurzaam ingezet worden.
- Papier en digitaal waarborgen de vrije keuze van de consument.
- Waakzaam zijn voor greenwashing.

SLIM CONSUMEREN

Het grote belang en de alomtegenwoordigheid van papier en digitaal nemen niet weg dat beide een ecologische voetafdruk hebben. Zo heeft digitaal een milieu-impact door onder andere het ontginnen van niet-hernieuwbare energiebronnen, energieverbruik en de productie van de toestellen. Papier en digitaal moeten **BEIDEN BEWUST GECONSUMEERD WORDEN**. Het promoten van duurzaam gebruik van deze communicatie- en informatiedragers mag echter niet verzanden in “greenwashing”. Daar is niemand, en zeker niet het milieu en het klimaat, mee gediend.

OVER PAPIER·BE

Papier.be verenigt de verschillende actoren uit de Belgische papierketen: beseigenaars, producenten en verwerkers van pulp, papier en karton, drukkerijen, uitgevers van kranten, magazines, huis-aan-huisbladen alsook papier- en kartonrecuperanten. Papier.be informeert, communiceert en sensibiliseert het grote publiek over de rol en de intrinsieke waarde van papier en haar afgeleide producten op sociaal, economisch en ecologisch vlak.

DE PAPIERKETEN IN CIJFERS

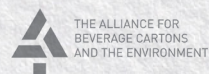
€10mld
omzet in België

30.000
jobs in België

6.600
bedrijven in België

125kg
papier of karton
in Europa per jaar
per persoon

DE LEDEN VAN PAPIER.BE

MEER INFORMATIE OVER DE WERELD PAPIER.BE

www.papier.be

Volg en like ons op

COLOFON

Uitgave:

Papier.be vzw
www.papier.be
2022

Verantwoordelijke uitgever:

Firmin François
Papier.be vzw
Marsveldplein 2 – 1 verd.
1050 Brussel

Coördinatie, eindredactie en vormgeving:

UPR Agency – www.upragency.com

Drukwerk:

Graphius – www.graphius.com

BRONNEN

CEPI. (2018). Key statistics 2017. Geraadpleegd op 16 maart 2022 van <https://www.cepi.org/>

CEPI. (2021). Capi Position on EU-wide End-of-Waste criteria for paper. Geraadpleegd op 16 maart 2022 van <https://www.cepi.org/cepi-position-on-eu-wide-end-of-waste-criteria-for-paper/>

Cobelpa. (z.d.). De recyclage van oud papier. Geraadpleegd op 16 maart 2022 van <http://www.cobelpa.be/>

European Paper Recycling Council. (2021). Monitoring Report 2020. Geraadpleegd op 16 maart 2022 van <https://www.paperforrecycling.eu/publications/>

inDUfed. (2017). Glas en papier: koplopers van de circulaire economie. Brussel, België.

Mijn Factuur, Mijn Keuze. (2016). Digitalisering nieuwe bron van analfabetisme. Geraadpleegd op 16 maart 2022 van <https://mfmk.prezly.com/>

Paper Chain Forum. (2017). Papier: Mythes en Feiten. Brussel, België: Paper Chain Forum.

Papier.be. (2021). Witboek Papier Natuurlijk.

Two Sides. (z.d.). Paper production is dependent on water, yet relatively little is consumed. Geraadpleegd op 16 maart 2022 van <https://www.twosides.info/>

Two Sides. (2021). Two Sides Trend Tracker Report 2021.

PAPIER·BE